

MATEMATIK „A” 9. évfolyam

---

12. modul: ABSZOLÚTÉRTÉK-FÜGGVÉNY

KÉSZÍTETTE: CSÁKVÁRI ÁGNES

A modul célja	Az abszolútérték-függvény tulajdonságainak ismerete, a hozzárendelési utasítás leolvasása grafikonról. Képlettel megadott egyszerű függvények ábrázolása értéktáblázattal és transzformációval. Abszolútértékes egyenletek, egyenlőtlenségek megoldása grafikusan.
Időkeret	3 óra
Ajánlott korosztály	9. évfolyam
Modulkapcsolódási pontok	<p>Tágabb környezetben: Hétköznapi életben a távolság meghatározásával kapcsolatos problémák.</p> <p>Szűkebb környezetben: Abszolútértékes egyenletek, egyenletrendszerek megoldása. Algebrai átalakítások, grafikonok, intervallumok, ponthalmazok. Geometriai transzformációk. <i>(11. osztályban: koordinátageometria távolságfogalma).</i></p> <p>Ajánlott megelőző tevékenységek: Függvény témakör eddigi anyagai, intervallumok. Geometriai transzformációk: tükrözés, eltolás, zsugorítás/nyújtás.</p> <p>Ajánlott követő tevékenységek: Másodfokú függvény. abszolútértékes egyenletek, egyenlőtlenségek. $\sqrt{a^2} = a$ ismerete. Grafikon-elemzés, ponthalmazok.</p>

<p>A képességfejlesztés fókuszai</p>	<p>Számolás, számlálás, számítás: Adott helyhez tartozó függvényértékek kiszámítása, illetve a függvényértékekhez tartozó x helyek kiszámítása. A függvényértékek közötti reláció meghatározása.</p> <p>Becslés: Adott függvényértékekhez tartozó x helyek számának becslése.</p> <p>Szöveges feladatok, metakogníció: Az elméleti anyag csoportos feldolgozásakor a kiadott szöveg értelmezése. A megértést ellenőrző feladatok megoldása.</p> <p>Rendszerezés, kombinatív gondolkodás: Grafikonok összehasonlítása, a lineáris és az abszolútérték-függvény kapcsolata, a geometriai transzformációk alkalmazása függvénytranszformációknál, abszolútértékes egyenlőtlenségek megoldáshalmazának megállapítása.</p> <p>Induktív, deduktív következtetés: Konkrét számokkal, illetve összefüggésekkel megadott abszolútérték-függvényekről átlépés az általános képlettel megadottakra, illetve az általánosítás után azok konkrét alkalmazása.</p>
---	--

TÁMOGATÓ RENDSZER

Táblázatok, grafikonok, feladatkártyák, kidolgozott elméleti anyag, fóliák, számológép.

A tanári anyag mellékleteként külön fájlokban megtalálhatók:

12.1. kártyakészlet – 12_1_kártyakészlet.doc
 12.2. kártyakészlet – 12_2_kártyakészlet.doc
 12.3. kártyakészlet – 12_3_kártyakészlet.doc
 12.4. kártyakészlet – 12_4_kártyakészlet.doc
 12.5. kártyakészlet – 12_5_kártyakészlet.doc

12.6. kártyakészlet – 12_6_kártyakészlet.doc
 12.7. kártyakészlet – 12_7_kártyakészlet.doc
 12.8. szakértői mozaik – 12_8_szakértőimozaik.doc
 12.9. szakértői mozaik – 12_9_szakértőimozaik.doc
 egyenest ábrázoló fólia – folia1.bmp

Egyéb könyvtárban található:

füzetsablon (kicsi)	– füzetsablon.doc (karton papírból célszerű készíteni)
koordináta-rendszer	– koordsz.doc (lehetőleg vastag papírból készítendő)
absz. fv. sablon (nagy)	– abszfvsablon.bmp (koordináta-rendszerhez használható sablon)
Kirakós közép	– kirakos_k.doc (hagyományos A4-es lap)
Kirakós emelt	– kirakos_e.doc (hagyományos A4-es lap)
Kirakós alap	– kirakos_a.doc (hagyományos A4-es lap)
Abszolútértékes egyenlőtlenség	– egyenlőtlenseg.doc (hagyományos A4-es lap)

A TANANYAG JAVASOLT ÓRABEOSZTÁSA

- 1. óra:** Abszolútérték-függvény definíciója, tulajdonságai
- 2. óra:** Abszolútérték-függvény grafikonjának transzformálása
- 3. óra:** Abszolútértékes egyenletek, egyenlőtlenségek grafikus megoldása

ÉRETTSÉGI KÖVETELMÉNYEK

Egyenletek, egyenlet-rendszerek

Középszint

Tudjon $|ax+b| = c$ típusú egyenleteket algebrai és grafikus módon, valamint $|ax+b| = cx+d$ típusú egyenleteket megoldani.

Függvények

Középszint

Tudjon helyettesítési értéket számítani, illetve tudja egyszerű függvények esetén $f(x) = c$ alapján x -et meghatározni.

Emelt szint

Ismerje és alkalmazza a függvények megszorításának (leszűkítésének), és kiterjesztésének fogalmát.

Egyváltozós függvények

Középszint

Ismerje, tudja ábrázolni és jellemezni az $f(x) = |x|$ függvényt.

Tudjon értéktáblázat és képlet alapján függvényt ábrázolni, illetve adatokat leolvasni a grafikonról.

Tudjon néhány lépéses transzformációt igénylő függvényeket függvénytranszformációk segítségével ábrázolni. [$f(x)+c$; $f(x+c)$; $cf(x)$; $f(cx)$]

Egyszerű függvények jellemzése (grafikon alapján) értékkészlet, növekedés, fogyás, szélsőérték szempontjából.

Emelt szint

Tudjon összetett függvényeket képezni.

Tudja ábrázolni a $c \cdot f(ax + b) + d$ függvény grafikonját.

A függvények tulajdonságait az alapfüggvények ismeretében transzformációk segítségével határozzák meg.

MODULVÁZLAT

	Lépések, tevékenységek	Kiemelt készségek, képességek	Eszköz/ Feladat/ Gyűjtemény
I. Abszolútérték-függvény definíciója, tulajdonságai			
1.	Abszolútérték-függvény definíciója, tulajdonságai	Szövegértés, induktív gondolkodás, kombinatív gondolkodás, rendszerezés	12.8. szakértői mozaik
2.	Értéktáblázat kitöltése	Számolás, számítás, becslés, deduktív-, ill. kombinatív gondolkodás	1. mintapélda 1–3. feladat
II. Abszolútérték-függvény grafikonjának transzformálása			
1.	Abszolútérték-függvény grafikonjának transzformációi	Rendszerezés, szövegértés, induktív gondolkodás	12.9. szakértői mozaik
2.	Grafikon ábrázolása képlet alapján és a függvény jellemzése	Deduktív gondolkodás, számlálás, kombinatív gondolkodás	12.1, 12.5–12.7 kártyakészlet kirakos_a; kirakos_k; kiirakos_e 2–8. mintapélda 4–8. feladat
3.	A hozzárendelési utasítás alapján a koordinátatengelyek berajzolása	Kombinatív gondolkodás, számlálás, számítás	9. feladat
4.	Transzformációk sorrendjének megállapítása	Kombinatív gondolkodás	12.2–12.4 kártyakészlet 9., 10. mintapélda 10., 11. feladat

III. Abszolútértékes egyenletek, egyenlőtlenségek grafikus megoldása			
1.	Abszolútértékes egyenletek, egyenlőtlenségek grafikus megoldása	Számolás, számlálás, kombinatív gondolkodás	11–13. mintapélda, 12. feladat